

ve věci samé mu uložiti, poněvadž řízení před první stolicí přece ve dvou směrech zůstalo kusým.

Čís. 444.

V řízení o žádosti za přeměnu rozvodu v rozluku manželství nelze po smrti toho neb onoho z manželů více pokračovati.

(Rozh. ze dne 16. března 1920, R I 106/20.)

Usnesením krajského soudu ze dne 15. října 1919 bylo prohlášeno manželství Gustava a Terezie W-ových, již dříve dobrovolně rozvedené, za rozloučené pro nepřekonatelný odpor. Ježto Gustav W. dne 11. října 1919 zemřel, zastavil týž soud usnesením ze dne 17. listopadu 1919 řízení rozlukové a prohlásil usnesení ze dne 15. října 1919 bezúčinným. Rekursní soud nevyhověl stížnosti přihlášených dědiců Gustava W-a. **D ů v o d y:** Smrtí Gustava W—a rozloučeno bylo dle § 111 obč. zák. jeho manželství s Terezií W—ovou a stalo se tudíž další řízení dle § 15 a 16 rozl. zák. bezpředmětným. Dle § 759 obč. zák. jest sice pokračovati v řízení o žalobě, by manželství bylo rozloučeno nebo rozvedeno i tehdy, zemřel-li mezi tím žalobce; předpis ten jest však výjimečným, takže jej nelze rozšiřovati na žádosti o rozluku dle § 15 a 16 rozl. zák., jež jest vyříditi v řízení nesporném. Nemělo by to ani smyslu, ježto v tomto řízení neřeší se otázka, kdo má vinu na rozluce, a nelze výrok o vině pojatai do usnesení, opírá-li se žádost o předchozí dobrovolný rozvod, jako jest tomu v případě, o nějž jde. Předcházel-li nedobrovolný rozvod, bylo by výrok o vině převzítí z rozsudku rozvodového a to dle zákona rozlukového pouze v případě § 17, dle článku II, odstavec třetí, prováděcího nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n., i v případě § 16 rozl. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti.

D ů v o d y:

Usnesení nižších soudů nejsou zřejmě protizákonná, jak tvrdí stěžovatelé. Původní ustanovení občanského zákoníka o zákonném právu dědickém poskytovala (za vlivu práva římského) pozůstalému manželé (manželce) velmi málo; nebyl v nich vzat zřetel na důvěrné životní společenství, vcházející uzavřením manželství, ani na životní postavení, jež manželství propůjčuje zejména manželce. Tato křivda byla napravena novým doslovem §§ 757, 758 a 796 obč. zák. dle §§ 68, 69 a 71 čís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 276 ř. z. Výjimku z těchto zákonných ustanovení obsahuje § 759 obč. zák. Podle původního doslovu jeho druhé věty manžel, rozvedený z vlastní viny, neměl nároku na dědictví po zemřelém choti. Tento následek nehodnosti dědické jest podle nového doslovu § 759 rozšířen na případy, kde zůstavitel již byl podal žalobu o rozluku nebo rozvod manželství z viny manžela druhého a žalobě se vyhoví. Toto výjimečné ustanovení nebylo pozdějším zákonem manželským ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. rozšířeno na případy, ve kterých zůstavitel před svou smrtí byl podal proti druhému manželovi

žádost (ne žalobu) o rozvod nebo rozluky manželství, pročez nelze je na tyto případy užiti obdobně, pokud se týče rozšiřujícím výkladem, jak stěžovatelé mylně se domnívají. Výjimečné ustanovení poslední věty § 1266 obč. zák., že rozvedený, byť i bezvinný manžel nemůže činiti nároku na dědictví ze zákona, rovněž nebylo rozšířeno — ani cís. nařízením z roku 1914, ani zákonem z roku 1919 — na případy, ve kterých zůstavitel podal žalobu nebo žádost za rozluky, o níž však nebylo před jeho úmrtím ještě rozhodnuto. Podotknouti sluší jen ještě, že, i kdyby se nehledělo k různosti formy řízení dle §§ 15, 16 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. a řízení o žalobách ve smyslu druhého odstavce § 759 obč. zák., nemůže býti posléz zmíněného ustanovení obdobně užito již proto, poněvadž účelem pokračování v řízení o žalobě na rozvod nebo rozloučení manželství po smrti žalujícího manžela jest zjednatí výrokem o vině na rozvodu, pokud se týče rozloučení, podklad pro odepření dědického nároku pozůstalému manželu. Tohoto cíle v řízení dle §§ 15, 16 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. dosíci nelze, neboť usnesení soudu buď výroku toho vůbec neobsahuje, jde-li o manželství dříve dobrovolně rozvedené (jako jest tomu v tomto případě), anebo pojme-li se výrok takový dle čl. II., odst. 3 prováděcího nařízení ze dne 27. června 1919, č. 362 sb. z. a n. do usnesení soudního z předchozího rozsudku ve sporu o rozvod, nejeví takovýto výrok účinku na právo dědické, ježto vina zemřelého manžela dědického nároku manžela pozůstalého přirozeně neruší, v dřívějším pak rozsudku zjištěná vina manžela pozůstalého způsobila již tehdy ztrátu nároků dědických dle prvního odstavce § 759 obč. zák.

Čís. 445.

Platil-li dlužník z ciziny do tuzemska sice v čas, ale neoprávněně takovým způsobem, že věřiteli nebylo lze dáti bankovky v čas okolkovati, jest přivoděný tím valutový rozdíl nedoplatkem dluhu a může jako takový býti vymáhán.

(Rozh. ze dne 16. března 1920, Rv I 87/20.)

Žalující firma (hlavní závod v Hostinném v Čechách, filiálka ve Vídni) prodala v říjnu 1918 žalované (hlavní závod ve Vídni) zboží a zaslala jí dne 31. října 1918 fakturu, jež obsahovala též čísla účtu žalobkynina u vídeňské poštovní spořitelny. Pro změněné poměry byla však smlouva stornována a žalobkyně přijala dopisem ze dne 7. ledna 1919 návrh žalované, jež jí nabízela odstupné 5.000 K a žádala ji za současné poukázání peníze toho. Když pak žalovaná smluvené odstupné neplatila, upomenula ji žalobkyně dopisem ze dne 20. února 1919, žádajíc splnění do 28. února 1919, načež žalovaná poukázala dne 24. února 1919 Vídeňské filiálce žalobkyně poštovní spořitelnou 5.000 K. Peníz ten došel filiálky dne 27. února 1919. Ježto žalobkyně, jež o platu dověděla se teprve dne 18. března 1919, nemohla již peníze dáti okolkovati, žalovala o odškodné za ztrátu na kursu (75 čs : 100 rak.) celkem 1325 K. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Pokud jde o splnění, má dle čl. 324 obch. zák. žalovaná plniti na tom místě, kde v čase uzavření